

een „stil” leven behielden. De collega's en het publiek begonnen zich voor hem te interesseeren, en toen kwam hij op de volle hoogte van zijn eigenlijk kunnen. Had hij zich daarmee tevreden gesteld, zoo ware hij in dat genre wellicht een beroemd man geworden, doch hij had geen voldoende inzicht in zich zelf en reikte daarom te hoog. „Te hoog” is eigenlijk onjuist, want waarom zou de schoonheid in den mensch eene andere zijn dan die eener bloem. In beide is 't even onbereikbaar de volmaaktheid uit te drukken.

Mijn arme vriend geloofde teveel in zich zelf en in zijn idealen, en of 't nu kwam dat hij zenuwziek werd door zijn onmacht, of omgekeerd, kan ik niet beoordeelen, doch zeker is dat hij sinds drie, vier jaren niet meer werkte en zeer schamel leefde door nu en dan iets te verkoopen van 't werk uit zijn mooien tijd.

Mij, die hem toch zoo goed kende, heeft hij nooit geklaagd over zijn toestand. Hij was steeds zeer goed gekleed en verzorgd, zonder fatterigheid. „Moet je die filisters dan de gelegenheid geven je te beklagen”, zei hij steeds. „Ik ben, door mijn kunstenaarschap, de hoogste stand en ik heb medelijden met de stumperts, die rijk van buiten doch arm van binnen zijn.”

Wanneer nu in 't najaar van zijn werk een tentoonstelling zal gehouden worden, zal men zien een weelde van kleuren, beschaafd en krachtig, rijk en edel van bouw. Voor den verzamelaar een zeldzame gelegenheid zich een „thing of beauty” te verwerven tot een „joy for ever”.

KRABBÉ.

NIEUWE AANWINSTEN VAN HET MAURITSHUIS.

Over de geschenken, die aan het Mauritshuis bij gelegenheid van het in den aanvang des jaars door Dr. Martin gevierd directeursjubileum ten deel vielen, zijn wij den lezer nader bericht verschuldigd.

Van buitengewone beteekenis voor de Haagsche rijksverzameling is het geschenk van den heer J. H. van Heek te Lonneker: een drieluik van den zoogenoemden „Meester van Alkmaar”, in wien men, naar wordt vermoed, een Haarlemschen navolger van Geertgen van St. Jans zal hebben te zien. Een menigte van bewegelijke, gebarende figuren, waaronder talrijke ruiters op lichtende schimmels en diep-donkere paarden, met sprekende realistik in de teekening van dit alles, staat tegen een in steeds hoogere plannen oplopenden achtergrond.

De heer J. Goudstikker te Amsterdam is de gever van een Slapenden Grijsaard door A b r a h a m v a n D i j c k. Dezen schilder (1635 of '36—1672), wiens identiteit nog niet volkomen vastgesteld is kunnen worden, zijn, onder meer, verschillende portretten van oude mannen en vrouwen in onderscheidene musea en collecties van Europa toegeschreven, waarin men veelal den meerderen of minderen invloed van Rembrandt's of



G. TH. M. VAN PELT, 1873—1926.



G. TH. M. VAN PELT. GEDROOGDE BLOEMEN.



G. TH. M. VAN PELT.

AAN DEN IJSEL.

Fabritius' visie en schilderwijze heeft meenen te herkennen. Ook de door het Mauritshuis verworven Slapende Grijsaard (h. 47, b. 44 c.M.), afkomstig uit de beroemde Collectie van den Groothertog van Oldenburg, doet even denken aan Fabritius' gevoelig-scherpe, fijn genuanceerde weergave der menschelijke fysionomie, zonder echter de zachte, maar volledig doorschouwende penetrantie van het innerlijk wezen, welke dezen grooten schilder en speurder van zieleleven eigen was, te vertoon. Glansvol is de schildering van dezen prachtigen grijsaardskop met de delicate finesses in het haar van den fijnen, langen baard, in de tint en de rimpels van het in slaap neergezonken gezicht, in de aderen der in den schoot liggende handen.

Dr. Hofstede de Groot verrijkte het museum met twee groote, ovaalronde miniatuurportretten der Engelsche School van \pm 1780—'90, toegeschreven aan O s i a s H u m p h r e y, een heer en een dame voorstellende, waarvan de fijne, koloristische charme zich vooral doet gelden in de harmonie van het olijfgroen décolleté-toilet, den witten muts, den blanken hals der vrouw, met den goudbruinen fond (h. 11, b. 8½ c.M.).

Uit den allerlaatsten tijd zijn eenige stukken te vermelden, in bruikleen gegeven door Mr. Ed. J. Philips te 's-Gravenhage, van welke het Riviergezicht met schepen van J a n v a n G o y e n (h. 35, b. 53 c.M., gedat. 1645) zeer zeker de kroon spant. Dit prima staal van Van Goyen's door de natuur rechtstreeks geïnspireerde, ja doorvoede, kunst is één kostelijk spel van licht en atmosfeer in teedergrijzen toon. Boven het levende, golvende water met zijn bewegelijk wisselende tinten drijven machtige, zacht-gauwe wolkenluchten, waartusschen zich glanzige lichtverschieten openen. Het is ongetwijfeld een van de fijnste toongeheelen uit de grijze categorie van Van Goyen's oeuvre, in toon sterk contrasteerend met het groenige landschap, dat het Mauritshuis in 1919 verkreeg.

Van D u y s t e r is een Soldaat en profil ten voeten uit (h. 28, b. 21½ c.M.), een typische Duyster-figuur, met grooten, grijsviltten hoed, geel-leren wambuis of wapenrok, bruine, gegalonneerde broek, verdwijnend in hooge, donkerbruine kaplaarzen. In de kleur domineert een donkerroode ruitermantel, los over de schouders hangend. Het donkergestemde koloriet leeft uit den zeer donkeren achtergrond slechts getemperd op. De grootere Duyster van het Museum, eveneens een ruiter-profiel, met toegewend hoofd, in dergelijke kleding, is veel brillanter van licht en kleur.

Ten slotte: een Rookende drinker van A d r i a e n v a n O s t a d e (h. 17, b. 15 c.M.). De verveelde, lusteloos sturende tronie van den roodgemutsten man in blauw jak is scherp bekeken en met zorgzame uitvoerigheid doorwerkt, zooals de schilder hem daar waarnam, zittend aan de ruwhouten tafel, met de tinnen kruik in de rechterhand tusschen zijn beenen, de witsteen pijp houdend boven de test met glimmende kooltjes.

Een rustig, bescheiden, maar heel mooi werkje van den grooten kleinmeester.
H. F. W. JELTES.

TYPOGRAFISCHE SCHOONHEID.

De tijd van onrust, van zucht naar reclame, van aandacht trekken door het buitengewone, dien wij thans beleven, weerspiegelt zich helaas ook in ons drukwerk. En hierbij is juist die gewilde moderniteit zoo hinderlijk, omdat typografie een bij uitstek technisch vak is, waarbij men gebonden is door de strakte van den letter, door de regelmaat der regels en tusschenruimten. Zoekt men dus naar verbetering in zetkunst, dan vindt men deze hetzij in den lettervorm, hetzij in de verhouding van 't zetsel tot de pagina, of tot de regelbreedte, maar geenszins in het dwars door elkaar haspelen van verschillende lettersoorten, in het misbruiken van kapitalen en onderkastletter, kortom in aardigheden, die niet alleen niets met schoonheid te maken hebben, maar die tegen alle typografische regels in gaan.

Waar men in den begintijd der moderne meubelkunst terugging tot het rationalisme, tot de zuivere constructie van het meubel, daar zou men verwachten dat de moderne typografische aesthetiek ook van het zuivere onversierde zetsel zou uitgaan.

Het allerzonderlingste is nu wel, dat, waar men aan den eenen kant ook in typografie wel ernstig bezig is, en werkt, om de schoonheid in zeten drukkunst te bevorderen, waar een vereeniging „Joan Blaeuw” is opgericht, waar de lettergieterij „Amsterdam” door S. H. de Roos weder een nieuwe letter deed ontwerpen, de typografisch ongeschoolde kunstenaars ons uitnoodigingskaarten zenden van een allerraarst lettersamenstel. Ik ontving er onlangs een van de Groningsche kunstgroep „De Ploeg” — die thans bij de Galerie d'art français te Amsterdam exposeert, en deze kaart waarop o.m. alle beginletters in „onderkast” gezet zijn, alle leestekens zijn weggelaten, alle logische groepeeringsontbreekt, zij is bijna zoo „gewild modern” als de uitgave van Paul van Ostayen: de *B e z e t t e S t a d*, een boek dat eenige jaren geleden, als uitgave van het „Sienjaal,” te Antwerpen verscheen, of de uitnoodiging voor een lezing over Russische Poëzie, die mij eenige jaren geleden eens bereikte, en ik curiositeits-halve bewaarde. Ik zou deze excessen misschien niet bespreken, ware het niet dat ook in de moderne ornamentiek, in de behangsels o.a., in de moderne meubelkunst, stroomingen merkbaar waren die ons nog verder van schoonheid en logika voeren dan wij ooit geweest zijn.

Aan den anderen kant is het wel weer plezierig op verschijningen te kunnen wijzen als de nieuwe Grotius-letter, door S. H. de Roos ontworpen. Met prijzenswaardige volharding gaat de Roos voort zijn letters in zuiverheid van bouw en vorm te volmaken. Het zijn niet zoozeer nieuwe — noch niet-dagewesene — vormen die hij scheidt; maar goede typen, die hij,